

Telegrafu

Organ național-bisericesc

Nr. 6

Procuratura de stat

(Of.)

Str. Schewis

Loco

Abonamentul:

Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**

Trei luni **20 Lei.**

Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

== Prețul inserțiunilor, după învoială ==

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Petru Maior și — Unirea

II.

Petru Maior fu trimis la Roma în 1774, împreună cu Gh. Șincai, să învețe teologie și filosofie română, tocmai acolo, în nemijlocita apropiere a papei. Ei însă învățară, pe lângă aceste, mai ales istoria românească și încă ceva: învățară să prețuiască ce însemna papismul pentru noi români. Despre această învățatură din urmă, caută să-și dea seamă în deosebi Petru Maior, în *Procanonul*, transcris și publicat în 1894, de C. Erbiceanu, după manuscrisul autograf, existent la Academia Română.

Părerile acestui învățat unit au deosebita lor actualitate, în aceste zile, când sufletul neamului nostru este de nou ispitit de papa dela Roma prin faimosul proiect de concordat.

Actul unirii făcut la 1698 de cei vreo 38 protopopi, — «cei mai mulți, protopopi fără hotar sigur al puterii lor, preoți de sat cari pentru bani, purtau un titlu mai mare decât al popilor obișnuiți» (Iorga); — acest contract a fost neasemănat mai înofensiv decât acela, ce se îmbie acum guvernului român. Acolo o seamă de preoți se recunoșteau mădulări ale «Bisericii sfinte catolicească a Romei», spunând deschis îndemnul, care îi determinase: «cu acele privilegii vom să trăim cu care trăesc mădulările și popii acestei biserici». Și la

sfârșitul actului se mai adaugă «și așa ne unim acești, ce scriem mai sus, cum toată legea noastră, slujba Besearicii, leturghia și posturile să stea pe loc, iară de n'ar sta pe loc acele, nici aceste peceti să n'aibă nici o tărie asupra noastră»... Un foarte simplu contract politic-bisericesc, prin care în schimbul recunoașterii dreptului pe seama papei de a întări alături de Împărat pe episcopul unit, — pe care însă avea să-l hirotonească Patriarhul ortodox de sub biruința Înălției Sale, — se nădăjduiau favoruri materiale în primul rând, cum spune dl Iorga: «Nu se poate din partea unor clerici o mai vădită urmărirea a interesului material, o mai mare neîncredere față de aceia, cărora le întind mâna spre Unire și o mai mare iubire spre rosturile îndatinat, de care în ruptul capului nu se pot despărți, ale vechii biserici, în care trăise neam de neamul lor, luptându-se cu puterea sau cu viclesugul, pentru păstrarea lor, ca cea mai sigură scară spre Dumnezeu și «spășania sufletelor».

O târguiață din afară și nu un act de conștiință a fost Unirea! Așa o socoteau cei ce au subscris actul cari înțelegeau să-și păstreze biserica neatinsă, întocmai cum le-a fost în trecut. Ce a făcut mai apoi episcopul Atanasie, rob al momelilor, toate au fost mărturisiri, făgăduieli și jurăminte personale, cu cari n'a îndrăznit să se prezinte niciodată în fața «protopopilor» săi, cu atât mai puțin în fața poporului. Analizând actele și faptele episcopului

Atanasie dl Iorga îl caracterizează în cuvinte aspre, dar îndreptățite, când spune: «Va recunoaște oricine după citirea acestui act autentic, în care se oglindește sufletul unui om fără demnitate, al unui arhieriu uitător de toate datoriile și jurămintele sale, al unui român fără simț de neamul său, că între deosebitele forme de unire cu biserica Romei, pe care le-au întrebuințat neamurile ajunse în stăpânirea Austriei, nici una n'a fost așa de rușinoasă și de brutală. Ori câte foloase culturale, mari și netăgăduite ar fi adus unirea, foloase pe cari Atanasie nu putea să le înțeleagă și să le prevadă, declarația lui din Aprilie 1701 e desigur cel mai înjositor act public, săvârșit până atunci de vreun vlădică românesc» (Ist. bis. II. 28 p.).

Și cum n'a îndrăznit Atanasie să vină în fața alor săi cu mărturisiri din scrisori personale, ori făcute în numele lui, și cu declarații spuse la Viena, nici urmașii săi în vlădicie, cu toată recunoașterea celor patru puncte și a inovațiilor introduse pe rând, n'au îndrăznit să-și pună în practică credința lor înoită, pentru că nici până azi nu se pomenește preot greco-catolic, care să fi săvârșit slujba sfinte liturghii cu pâne nedospită pentru cuminerea credincioșilor. Nici au îndrăznit să introducă în Credeu «Filioque», temându-se să schimbe ceva, că atunci «pecetile nu mai aveau nici o tărie» și unirea s'ar fi primejduit, pentru că poporul nu suferea înoirile.

Așa rămâne cea mai grea piedecă de

FOIȘOARA

Liceu modern

— Școala «Mănăstirea Dealului» —

În legătură cu chestiunea de educație fizică a viitorilor cetățeni români, dl G. Cotescu, scriind în Viitorul despre școala «Mănăstirea Dealului», unde în fiecare an devin vacante 50—60 locuri pentru elevi, dă următoarele amănunte:

Liceul militar «Mănăstirea Dealului», a fost întemeiat în 1912 de cătră regretatul Nicolae Filipescu, pe când era ministru de război. Ideea întemeierii acestui liceu model, care nu are caracter pur militar, a fost de a îmbina pregătirea intelectuală a elevilor cu dezvoltarea însușirilor fizice, imbinare din care să iasă o educație completă a cărei rezultat să fie întreitul principiu de *sănătate, cultură și ordine morală*.

Concepțiunea ideii acesteia în amănuntele ei aparține valoroșilor primi colaboratori ai întemeietorului școlii, dnii general Marcel Ol-

teanu și colonel Virgil Bădulescu; pe atunci primul fiind maior și comandant al liceului, cel dealdoilea căpitan și director de studii ajutor al comandantului.

Programul acestui liceu model cuprinde și astăzi:

Cultivarea *caracterelor*, înlăturând toate mijloacele de corecțiune ce provocau abuzuri și știrbeau demnitatea elevilor (precum: închisori, carceră etc.);

Intregirea programului de învățământ prin introducerea *educației fizice raționale*, pe de parte pentru a asigura elevilor sănătatea fizică și morală, trezind încrederea în sine, voința, cumpătarea și spiritul de camaraderie și de cavalerism; pe de altă parte pentru a corija excesul de muncă intelectuală, care apasă în deosebi regimul școlilor noastre publice de curs secundar;

Indeletnicirea practică cu diferitele dexterități ca: fotografia, lucru manual în lemn și carton, grădinărit și altele;

Cunoașterea *finuturilor* țării prin *excursiuni*, vizitând în fiecare an câte-o regiune și studiind-o prin prelegeri în plin aer, din punctele

de vedere: geografic, etnografic, geologic, istoric și economic, totul socotit ca în 7 ani elevul să cunoască tot cuprinsul țării;

În sfârșit, pregătirea militară cât mai plăcută și pe nesimțite prin exerciții colective de citire a hărților, întocmire a crochiurilor, trageri în țintă, serviciu de pionieri și oarecare principii de serviciu în campanie.

Aplicarea acestui program este astfel tocmită, încât corpul didactic civil și cel militar se asistă și colaborează împreună la desăvârșirea pregătirii elevilor lor, participând și unii și alții împreună cu elevii la exercițiile fizice, care deși parte integrantă din program apar astfel ca un mijloc de recreație generală pentru activitatea intelectuală desfășurată la cursurile școlii.

Pentru realizarea acestui admirabil program, liceul «Mănăstirea Dealului» posedă în însăși curtea liceului: O sală de gimnastică, având tot materialul necesar predării gimnasticii suedeze și la aparate, și un portic exterior, pentru practica acestor exerciții în aer liber;

O curte de tenis în aer liber; earna sau pe timp rău putându-se juca chiar în interiorul sălii de gimnastică;

înving, peretele despărțitor de înlăturat: recunoașterea papei de căpetenie bisericească. Și aceasta stă clar și în intențiunea lui Petru Maior, când pornește, în cartea sa, mai suspomenită, să combată punct de punct, citație, de citație argumentele, ce se invoacă îndeosebi în favorul primatului și a infalibilității,

Ar trebui să reproduc în întregime broșura de 100 pagini, pentru-că fiecare cuvânt își are interesul său, spus fiind nu de un «schismatic», ci de un credincios, protopop chiar, care 5 ani a văzut în Roma pe papa și acasă a trăit împreună cu «supuși credincioși» ai papei. Vor ajunge însă câteva citații, spre deplina edificare a acelor, cari se mai lasă ispițiți și acum.

Părintele Terenție.

Se va supune Germania? Delegația germană, venită la conferința dela Londra, a oferit ca despăgubiri 30 de miliarde, afară de alte 20 de miliarde, care li-ar fi plătit până acum prin furniturile făcute aliaților.

Propunerea germană nu este primită. Aliații rămân solidari și cer împlinirea condițiilor de pace. În cazul când Germania refuză, se vor ocupa teritoriile nou germane, și vor fi luate și alte măsuri, pentru executarea tratatelor semnate.

Căsătoria Prințului moștenitor

Căsătoria A. S. R. Principelui moștenitor CAROL al României cu A. S. R. Principesa ELENA a Greciei se va oficia Jol în 10 Martie 1921 la Atena.

Familia regală română, afară de M. S. Regele care rămâne în țară, a plecat la Atena.

Principele moștenitor George al Greciei și soția sa Principesa Elisaveta vor fi primiți la Atena în mod oficial cu o zi mai înainte.

In lumina istoriei

Istoricianul de recunoscută valoare, membru al Academiei Române, profesorul universitar, dl I. Lupaș, s'a pronunțat în chestiunea concordatului.

Patria din Cluj publică în această chestiune articolul scris de dl Lupaș, — articol din care reproducem mai jos o parte:

... În partea introductivă a proiectului de concordat se pretinde paritate deplină între biserica ortodoxă și cea catolică. Dar din cuprinsul dispozițiilor ulterioare se vede clar, că nu e vorbă de paritate, ci de o adevărată privilegiere a bisericii catolice față de biserica ortodoxă-română, întrucât pentru un număr de cetățeni catolici, cari nu formează decât $\frac{1}{4}$ din numărul credincioșilor ortodoxi, concordatul

cere două mitropolii și o arhiepiscopie, pe când întreagă obștea românilor ortodoxi abia are de tot patru mitropolii și o arhiepiscopie. Dacă ar putea, fi vorba în cazul acesta de paritate, ar trebui să se înființeze numai decât 16 mitropolii și 4 arhiepiscopii ortodoxe-române.

... Regii ungurilor au fost provocat pe papii dela Roma adeseori, să silească pe români a primi catolicismul, ori să-i stârpească din cuprinsul regatului lor. Toate încercările au rămas însă zadarnice până la sfârșitul secolului XVII, când Transilvania ajunse sub stăpânirea Habsburgilor hipercatolici, o parte din românii ardeleni amăgiți de uneltirile iezuitice și de promisiunile curții împărătești din Viena, s'au desfăcut din vechile legături seculare cu mitropolia din București și s'au unit cu «legea împăratului» habsburgic. Iar ceice au rămas statornici în vechea credință, au suferit cele mai cumplite chinuri: preoți, călugări și țărani, vrednici de toată admirațiunea pentru statornicia lor, au luptat ca niște adevărați mucenici pentru apărarea credinței lor, preferind să putrezească în temnițele dela Kufstein, decât să intre la târguială cu împărăția și să schimbe ceva din vechea lor «lege românească».

Fără stăpânire habsburgică în Transilvania, desbinarea bisericească a românilor nu s'ar fi produs în felul trist și dureros, pe care ni-l înfățișează îndeosebi istoria, plină de sbuciumări și lupte fratricide, a secolului XVIII, istorie caracterizată de G. Barițiu ca «tragedia cea mare românească».

Ce ar fi fost mai firesc decât a vedea pe conducătorii destinelor poporului nostru stăruiind ca în momentul, când stăpânirea habsburgică a fost surpată, fiind astfel distrusă însă cauza desbinării poporului român ardelean, să se ia toate măsurile necesare pentru înlăturarea desbinării religioase — mai mult fictive, decât reale — din sânul poporului nostru?

Și în schimb ce vedem?

Înșiși cărmuitorii statului român vor să deschidă și mai largă prăpastia între fiil neamului românesc, aruncând prin nefericitul concordat peste un milion de români, greco-catolici, pradă nesăturatelor poftelor de stăpânire ultramontană, care a fost în toate timpurile dușmanul cel mai nempăcat al drepturilor naționale și al libertății individuale. De 200 de ani acești români greco-catolici din Ardeal au luptat cu înverșunare, să scape din jugul proiectatei autonomii romano-catolice, în care voia să-i înglobeze stăpânirea ungurească. Și acum să a-jungă, din mila stăpânirii românești, în acelaș jug odios?

De sigur, nici unul dintre partidele politice, cari au principiul național la baza existenței lor, nu vor putea sprijini această tentațiune de a înstrăina și mai mult pe românii greco-catolici de milioanele fraților de acelaș sânge.

Tot astfel pare imposibil, ca vreun partid patriotic să poată acorda sprijinul său acestui proiect de concordat, adânc jignitor pentru însăș suveranitatea statului român! Concepția modernă a statului nu admite, sub raport de

drept public, nici un fel de contract bilateral cu cetățenii săi proprii. Astfel de lucruri numai în concepția statului medieval sânt admisibile. Statul modern, dacă ține la suveranitatea sa și voește să fie respectat de toți, nu poate intra la târguială cu o parte din cetățenii săi, încuviințând ca ei sau vre-o căpetenie a lor, în afară de granițele țării — să stipuleze prin contract limita, până unde se vor putea întinde drepturile statului și în ce măsură să fie acestea atâr-nătoare de bunul plac al unui factor străin, în cazul de față, al Sanctității sale din Roma. Un stat suveran poate să dea cetățenilor săi drepturi confesionale cât de largi, dar îndatăce admite, ca la stabilirea acestor drepturi să aibă cuvânt un factor străin, își periclitează suveranitatea.

Concordatul proiectat nu va fi de cât un instrument în interesul acelu regnum Marianum, — care timp de 1000 de ani a fost totdeauna copilul alintat al «Sf. Scaun» din Roma și pentru a cărui reînviere episcopii romano-catolici nu vor lipsi a pune în lucrare toate uneltirile iezuitice și a întinde mrejele cele mai periculoase.

Toți ceice au ceva de spus în această importantă cauză, ar trebui să-și reamintească cuvintele rostite la 1916 de Briand în senatul francez: «Noi nu dorim altceva decât dreptul de a governa statul nostru fără nici un amestec străin. Clericali (catolici) însă doresc, ca un străin, din țară străină și susceptibil de influențe străine, să ne dicteze legile».

E clar, că cine dorește consolidarea tânărului stat român, cine e prieten sincer al naționalismului românesc ca principiu de cărmuire în viața statului și a poporului nostru, nu va putea sprijini concordatul în forma, cum vrea să-l impună papa dela Roma.

În ce privește în special atitudinea, pe care o va avea sau cel puțin s'ar conveni s'o aibă *partidului național* față de concordat, vom arăta cu alt prilej socotințele noastre asupra ei.

Polonia și România

Prințul *Sapieha*, ministrul de externe al Poloniei, în petrecerea sa la București, a primit în saloanele legației polone pe reprezentanții presei.

Ministrul Poloniei și-a arătat satisfacția pentru primirea călduroasă ce i s'a făcut în țară și mai ales în ședința parlamentului.

Despre acordul cu România prințul a zis cătră ziaristi: «Facem o politică de pace și nu ne gândim să atacăm pe nimenea. Pe baza tratatelor existente dorim să asigurăm pacea, care nu poate fi cu puțință altfel. Marea înțelegere nu ne poate garanta pacea, probă războiul ce l-am purtat noi singuri în anul trecut și războiul din orient; de aceea trebuie noi însine să ne asigurăm în contra unei eventuale năvăliri.

«Bolșevicii au concentrat multe forțe pe frontul occidental (frontul polon), dar cea mai mare parte din trupe le au la granița Basarabiei. Nu cred că bolșevicii caută să ne atace, — la ei sânt două curente: unul pentru pace — care este dominant acum, — și altul pentru război. Dar nu credem, afirm, că vor face război: siguranță, însă, nu există în această direcție. De altfel un atac în contra Poloniei este o imposibilitate de fapt. În teritoriul invaziei din anul trecut dela Vistula (Varșovia) până la Dunaburg și Pripet nu există nimic, totul a fost luat de bolșevici. Nu e nici un kilogram de făină, nici un cartof, nici un polog de fân. Totul e pustiu, și populația din aceste regiuni trebuie s'o întreținem cu alimente aduse din interiorul Poloniei. Mai probabil este, însă, un atac în contra României, care este bogată în alimente. Dar aceasta este simplă eventualitate. Atacându-ne bolșevicii, cari n'au alimente și sufăr din cauza transporturilor, ar avea în fața lor — în caz când ne-ar bate — un pustiu, n'ar avea nici cu ce se aproviziona, și înaintarea cu căruțe ar fi cu neputință, deoarece caii ar muri de foame. Pacea dela Riga se va încheia cât de curând. Mai toate clauzele sânt semnate. Bolșevicii au tăgănat lucrurile, crezându-ne ahtiați după pace, mai mult decât sânt ei înșiși; dar, sper, că s'au convins că toată dorința noastră de pace nu ne împinge să facem sacrificii. Cererile noastre au fost foarte modeste și vor fi satisfăcute cu ușurință. Politica noastră este menținerea păcii, o repet, nu nutrim nici un gând agresiv».

O sală de scrimă și de box; Un loc de 300 metri pentru alergări pe jos, cu linie dreaptă de 100 metri.

Ear în afară de liceu la poalele dealului: Un câmp de jocuri, aruncări și sărituri; Un basin pentru natațiune și canotaj, lung de 300 metri și lat de 80 metri și un câmp de tragere.

În ce privește asigurarea regimului de igienă și terapeutică, liceul are, în corpul clădirii internatului, 48 de cabine cu dușuri calde și reci, împărțite în săli de câte 12 în cele patru aripi ale clădirii sus și jos, și o sală de electroterapie.

Am vizitat în mai multe rânduri această școală, înainte de război, și am rămas surprins de rezultatele admirabile ale mediului de viață ce domnea în această cetățue de copii. Regularitatea și liniștea bărbătească cu care în mod absolut nesilit se desfășură pe nesimțite programul școlii, vigoarea cu care mișcările regulate ale acestei vieți se desfășurau în fiecare ceas, istețimea ce se citea pe chipul și în înfățișarea până și a celui mai debil dintre elevi și în general, armonia vieții de toate zilele pe care o aducea acel spirit de înduioșătoare camaraderie între personalul școlii, dela coman-

dant până la trupă, și elevi — lăsa să se vadă întreagă dovada străduințelor ce mii de familii puneau pentru a asigura în fiecare an copiilor lor unul din cele 50—60 de locuri vacante ce oferea acest liceu model.

Nu mai vorbesc de atmosfera pioasă și în acelaș timp înviorătoare pe care o răspânda tradiția istorică a locului, minunatul monument al mănăstirii și prezența, în acea intimă apropiere, a raclei cu rămășițele eroice ale celui mai mare voevod al neamului. Această atmosferă de netăgăduit efect moral se simțea în cele mai mici unghere ale acestui lăcaș de adevărată educație națională.

L-am revăzut și după război, e drept, jăfuit de multe din cele ce constituiau perfecțiunea instalațiunii acestui liceu, și oare cum chiar lipsit de o bună parte din personalul conducător militar format așa de bine de «maestrul» său, primul comandant al liceului, totuși, sânt dator să recunoască, destul de bine refăcut și repus la punctul organizației din trecut, de actualul ajutor al comandantului, dl major St. Manolescu, singurul — îmi pare — din reprezentanții vechilor conducători...

Printul Sapiha a regretat, că nu poate spune nimic cu privire la aranjamentul ce se tratează între România și Polonia, care aranjament, în orice caz nu poate fi decât pacific și ale cărui angajamente nu pot depăși garanțiile pentru o pace durabilă.

Armata viitoare

Cum are să fie viitoarea organizare a armatei, o arată ziarul «Le Journal», care dă următoarele explicații:

Armata va deveni o școală de ucenicie a vieții. Ea nu va mai fi exclusiv consacrată învățământului meșteșugului militar. Ea se va ocupa de viitorul economic al țării. Practica industrială, comercială sau agricolă în armată va servi ostașilor și după terminarea stagiului militar. Această practică se va face în corpurile de trupă, în stabilimentele militare, sau chiar în stabilimentele private. Profesori militari și civili, membri ai universității, ai școlilor profesionale, ai băncilor, ai stabilimentelor de credit și comerciale vor fi folosiți în acest scop. Practica agricolă se va face fie în întreprinderi agricole conduse de autoritățile militare, fie în fermele private. Încercări de acest fel au și dat excelente rezultate în armata de Rhin. La Mairiența funcționează o școală tehnică de comerț, având ca program pe acela propus de subsecretarul de stat al învățământului tehnic. Din luna Octombrie, s'a deschis o școală normală de agricultură la o fermă model din împrejurul localității Wiesbaden. În curând, se vor mai înființa în localitățile, unde se află sediul diviziilor renane. Viticultura și tehnica agricolă germană, în deosebi a îngrășămintelor, vor fi obiectul de studii speciale. Generalul Degoutte, comandantul armatei de Rhin, s'a datat cu tot sufletul acestei opere așa de utile.

Deputați congresuali

Pentru noul period de 3 ani (1921—1924) pe teritoriul diecezelor *Arad și Oradea-Mare* s'au ales următorii domni deputați la congresul nostru național-bisericesc:

I. Din cler:

În cercul Arad: Traian Vățian, prot. Arad.
În cercul Giula: Dumitru Barbu, prot. Chișineu.
În cercul Șiria: Ioan Georgea, prot. Boroșineu.
În c. Buteni: Florian Roxin, prot. Buteni.
În c. Birchiș: Gerasim Sârb, prot. Belinț.
În cercul Lipova: Fabrițiu Manuilă, prot. Lipova.
În cercul Timișoara: Ioan Oprea, prot. Timișoara.
În cercul Oradea: Andrei Horvath, prot. Oradea.
În cercul Tinca: Nestor Porumb, paroh în Tinca.
În c. Beiuș: Petru E. Papp, prot., Beiuș.

II. Mireni:

În cercul Arad: Ion F. Moldovan, revizor școlar, Arad.
În cercul Radna: Dr. Vasile Avramescu, presid. trib. din Arad.
În cercul Giula: Dr. Lazar Popovici, inspector sanitar, Sibiu.
În cercul Chișineu: Dr. Iustin Marșeu, avocat, Arad.
În cercul Ienopolea: Dr. Teodor Burdan, avocat, Boroșineu.
În cercul Șiria: Dr. Simion P. Zaslo, prim-pretor Târnova.
În cercul Buteni: Vasile Goldiș, fost ministru, București.
În cercul Hălmaș: Dr. Ioan Robu, primar, Arad.
În cercul Birchiș: Petru Ionașiu, secretar domonial, Bulciu.
În cercul Chiseteu: Dr. George Adam, avocat, Timișoara.
În cercul Lipova: Antoniu Mocsonyi, mare proprietar, Bulciu.
În cercul Vinga: Emanuil Ungurean, avocat, Timișoara.

În cercul Timișoara: Dr. Aurel Cosma, avocat, Timișoara.

În cercul B. Comloș: Dr. Antoniu Ardelean, ad., B. Comloș.

În cercul Oradea-mare: Dr. Aurel Lazar, adv., Oradea-mare.

În cercul Peșteș: Dr. Dimitrie Mangra, avocat, Oradea-mare.

În cercul Tinca: Dr. George Roxin, adv., Oradea-mare.

În cercul Beliu: Dr. George Popa, notar public, Oradea-mare.

În cercul Beiuș: Dr. Augustin Ciavici, prim-pretor Beiuș.

În cercul Vașcău: Dr. Gavril Cosma, avocat, Beiuș.

Din Bucovina

La adunarea preoțimii din județul Rădăuți, ce s'a ținut zilele acestea, s'a discutat și s'a cerut ca forurile în drept, să se întrepună cu toată greutatea pentru fixarea unui salariu egal cu ceilalți funcționari ai statului cu studii universitare. Până la unificarea salariului se cere avizarea unui nou spor de scumpete în mărimea diferenței dintre salariul actual și cel proiectat de 1100 lei, începând cu 1 April a. c.

Discutându-se chestia sesiilor preoțești, mulți preoți se plâng că comisiile agrare comunale, sau județene au respins cererile pentru schimbarea sesiilor de calitate rea cu pământ de calitate bună. Se recomandă preoților intervenți în chestie să se adreseze de cu bună vreme Comisiei agrare regionale prin consistor cu cereri pentru avizarea loturilor de pământ sesial de calitate primă.

După aceste chestii de ordin material se trece din nou la propaganda distrugătoare a poeziei. Considerând că provăduitorii acestei secte importate din țări dușmănoase neamului, sânt agenți plătiți ca să zdruncine ordinea în statul nostru dușmănit de vecini, factorii responsabili ai statului sânt avizați, să dea preoțimii române tot concursul pentru stărpirea acestei buruiene. Se constată necesitatea de cărți religioase pentru popor și se cere ca P. V. Consistor să comande Testamentul nou cu tălcuri, precum și alte cărți religioase scrise în stil popular.

Delegatul cosistorial, păr. consilier Dimitrie Dan, dă deslușiri relative la salariu și sesiile, și la proiectul de unificare; spune că consistorul a comandat 1000 bucăți din scrierea populară a lui Radulescu-Niger, Rătăciții. Cât despre Sf. Scriptură, observă că se va publica de institutul biblic care se va înființa în curând.

Adunarea crede că vizitarea parohiilor, bantuite de această sectă, prin I. P. S. S. Episcopul Rădăuților și inspectorul diecezan, și slujbele în sobor ar contribui asemenea foarte mult la edificarea sufletescă a credincioșilor.

Trecându-se la alte chestii, se roagă forul suprem să intervină, ca preoții să fie încredințați și după unificare cu purtarea matriculelor.

Se exprimă mulțumiri facultății teologice din Cernăuți pentru memorandumul rezolut și temeinic adresat guvernului central contra Concordatului papal.

Adunarea desaproabă ideea deschiderii la Rădăuți a unei școli pentru forestieri cu limba de predare germană și cu profesori germani, și protestează contra încercării de-a pune fondul bisericesc și în România Mare în serviciul nemților. Dă deslușiri delegatul consistorial.

Stirile zilei

Demobilizare. Din București se anunță demobilizarea contingentului 1918 pe ziua de 15 Martie și 1 Aprilie a. c.

Spectacole oprite. Poliția de stat din Sibiu anunță: În 14, 15 și 16 Martie 1921, adică în primele trei zile din postul mare, precum și în 25—30 Aprilie a. c., adică 6 zile în săptămâna patimilor, sânt oprite toate soiurile de reprezentații, ca teatru, cinematograf, concert, circ ș. a. Asemenea se interzic, pentru zilele sus amintite, muzica și cântarea în localuri publice.

Moartea unui rege. În urma unei emorații cerebrale, a încetat din viața la Antibes regele Nichita al Muntenegrului.

Despăgubiri de război. Comisia interaliată a hotărât sumele ce trebuie să plătească Germania: Franței 228'5 miliarde franci francezi, Angliei 3846 mil. livre sterline, Belgiei 3375 mil. franci, României 31099 mil. franci în aur, Portugaliei 1944 mil. centos, Greciei 5000 mil. franci în aur.

Știre ziaristică. Ziarul *România*, organul din Cluj al partidului guvernamental, a încetat să mai apară. În locul lui primim *Gazeta Ardealului*, ziar de dimineața. (Redacția și administrația: Cluj Piața Uniri 4.) Tipar legibil, hârtie bună; — rămâne ca și ideile confratelui să fie spre folosul țării.

† **Iosif Lissal**, fost director general al băncii Albina din Sibiu, a răposat în 5 Martie a. c. în vârstă de 69 de ani, după aproape 40 de ani, petrecuți în serviciul numitei bănci, al cărei zelos funcționar fusese dela înființarea ei și până acum. Îl regretă toți cece l-au cunoscut.

Înlesnirea comerțului cu aur. Deputații parlamentari, dnii P. Piso și I. Russu Abrudeanu, au înaintat ministrului de finanțe un memoriu, în care se expune situația minelor de aur din munții apuseni, și se cere luarea de măsuri pentru a înlesni producțiunea și comerțul cu aur, în interesul unei populații de 120 mii de suflete românești.

Parastas. În 20 Februarie s'a ținut în Garceu (Sălăgiu) un parastas pentru odihna sufletelor soldaților căzuți în luptele cu armatele săcuiești în primăvara anului 1919. A oficiat parohul Stefan Sabo. Serviciul divin s'a ținut în liber lângă mormintele eroilor căzuți pentru întregirea neamului. Poporul adunat în număr mare din toate comunele din jur s'au ținut frumoase vorbiri din partea parohului, a colonelului Branea și a prefectului județan Dr. N. Șerban. A urmat masa dată de Reg. 16 Vânători în castelul contelui Vesselényi, la care au participat generalul Daschievici, prefectul Dr. N. Șerban și contele Vesselényi.

Afară soldații și țărani au încins hora, — și poporul nostru din părțile acelea admirau frumoasele jocuri executate de soldații din vechiul regat.

Ca buni români. Dl. M. N. Pacu, fost senator, scrie în *Dacia* din 5 I. c. despre greco-catolici și concordat, următoarele cuvinte: «Să nu ni se pue înainte dorințele fraților noștri uniți din Ardeal, în număr de un milion și ceva, Dânsii, ca buni români, ar trebui din contră să lucreze din răspuțeri, pentru a înlătura tot ce ar aduce vrajbă și zizanie în neamul nostru. Și concordatul cu papa ca și unirea lor, cu tot numele său frumos, numai armonia inimelor nu poate aduce».

Bandiții operează. Capitalele au devenit, după război, punctul de atracțiune pentru mulțimea aventurierilor și a existențelor dubie. Granițele nu sânt atât de închise, ca să nu poată străbate elementele primejdioase ordinei publice. Câteva crime, începând cu atentatul dela senat, s'au comis și în București. Autoritățile caută acum urmele persoanelor bănuite ca complici în dispariția milionarului Veleanu și în asasinarea dnei Spănescu. Se crede că este vorba de o tovarășie de bandiți ruși, care lucrează nu numai în București, ci și în străinătate.

Idoarea unui editor. Un editor francez a propus unui număr oarecare de scriitori să-și scrie înșiși biografiile. Lucrarea va apărea sub titlul: «Cei despre cari se vorbește, povestii de ei înșiși».

Papa și Habsburgii. Corespondentul din Roma al ziarului *Universul* scrie: Acum câteva zile a fost primit de papa arhiducele Franț Iosef, însoțit în această vizită de personalul legațiunii maghiare. Ziarele n'au vorbit nimic de această vizită, de sigur ca să-și lase un caracter privat. Dar la Vatican arhiducele a fost primit cu toate onorurile datorite.

La fondul «Victor și Eugenia Tordășianu» pentru înzestrarea fetelor sărace, administrat de Reuniunea meseriașilor sibiieni, a colectat vornicul Ioan Imbăruș dela nuntașii ospățului lui Savu Abu cu Maria Rău, suma de Lei 140'50. Pentru prinos mulțumește: *Comitetul.*

Cinema Apollo, în Sibiu, Piața Herman. Zilnic rulează cele mai frumoase filme, cu vestitele artiste Mia May, Gabriela Robin, Ellen Richter ș. a.

